

Austatud lugeja!

Seekordne Juridica number sisaldab väga erinevaid teemasid lahkavaid artikleid. Esindatud valdkonnad on õiguspoliitika, äriõigus, perekonnaõigus, tsiviilprotsess ja karistusõigus.

Viimase aja üheks märksõnaks õigusmaasikul näib olevat kujunenud õigusaktide mõju analüüs. Selle vajadusest on nii teoreetikud kui ka praktikud tegelikult juba ammu rääkinud, ses mõttes pole 2006. aasta kevad midagi revolutsioonilist esil toonud. See aasta näib aga jutt õigusaktide mõju analüüsist olevat jõudnud rohkemal või vähemal määral tegudeni. Nii valmis sel kevadel ekspertide aruanne, mis hindab Eesti õiguskeskonda ettevõtluse soodustamise seisukohalt. Aruande eesmärgiks on alata diskussioon ettevõtlust takistavate õiguslike probleemide üle ja leida neile lahendused. Loodame, et käesolevas numbris avaldatud töögrupi tegevuskava tutvustav artikkel täidab eelkõige just seda esimest, diskussiooni algamise eesmärki.

Maivi Ots oma artiklis käsitleb juhtorgani liikme kaudset vastutust äriühingu võlausaldaaja ees. Võlausaldaajale iseseisva nõude maksmapaneku võimaluse andmine väljaspool pankrotimenetlust ei oma autori arvates praktilist tähtsust ning selle eesmärk on võlausaldaajatele üksnes näilise õigusliku tagatise loomine. Autor rõhutab, et juhtorgani liikmete vastutust käsitlevate reeglite kehtestamisel tuleb silmas pidada, et sellise vastutuse kehtestamine ei hakkaks takistama äriühingute normaalset majandustegevust ning selle käigus tavapäraselt tehtavaid otsustusi, sealhulgas äririskide võtmist.

Eesti lahusõigust käsitlevad Triin Götting, Liis Hallik ja Triin Uusen-Nacke oma ühisartiklis. Selles analüüsitakse Euroopa perekonnaõiguse komisjoni poolt välja töötatud abielu lahutamise ja lahutatud abikaasade ülalpidamise printsiipide kooskõla Eesti perekonnaseaduse sätetega ja ettevalmistamisel oleva uue perekonnaõiguse seadusega.

Ele Liivi artiklis uuritakse, kuidas peaks toimuma lapse ärakuulamine tsiviilkohtumenetluses. Otsitakse vastuseid küsimustele, kui suur on last ärakuulava kohtuniku mänguruum selle menetlustoimingu tegemisel ja millega seda piiratakse; kuidas last ära kuulata ja kas menetlustoimingu käigus saadavat informatsiooni võib või tuleb avaldada ka teistele menetlusosalistele; millised meetodid või tehnikad on abiks lapse ärakuulamisel ning millistel juhtudel tuleks lapse ärakuulamisest loobuda.

Priit Pikamäe otsib oma artiklis teadmise lähteid ja piire. Lugejale antakse ülevaade Saksa karistusõigusteaduses tahtluse teadmiskomponendi piiride üle peetavast arutelust ja otsitakse peamiselt psühholoogias omaks võetud arusaamade põhjal vastust küsimusele teadmiste omandamise teede kohta. Autor märgib, et subjektiivse külje tuvastamine vähemalt tahtluse osas ei ole võimalik konkreetse toimepanija kognitiivset tausta väljaselgitamata. Loobudes subjektiivse külje tuvastamisel tugineda vaid objektiivsetele asjaoludele ning arvestades enam iga toimepanija individuaalseid omadusi, liigub meie kohtupraktika õiges suunas. Siiski rõhutab autor, et õiguskindlus nõuab kohtupraktikalt ka kaudse tahtluse ja kergemeelsuse vahelise piiri määramist vähemalt seniste asjakohaste teooriate tasemel.

Lembit Auväart juhib tähelepanu Eesti õigusteaduse ja psühholoogia lähenemiste erinevustele. Kui uus karistusõigus põhineb tahtevabadusel, siis psühholoogia eeldab käitumise determineeritust ja püüab leida selle käivitajaid. Psühholoogilist vaatenurka aluseks võttes oponentide autor mitmetele J. Sootaki väidetele. Tõstatatakse ka üldisem küsimus sellest, kas Eesti õigus üldse vajab psühholooge ja psühholoogiat.

Head lugemist!

Katrin Prükk